

Aplo: nihil ante tpus iudicare: donec ve-
niat dñs: z illuminet abscondita tenebra-
rū: z manifestet cogitationes cordis: z sit
laus vnicuiq; a deo. Ipsa em̄ sancta ciui-
tas sibi quodamō cōfitebit: cū ppli eius q̄-
bus p̄stat ipsi ciuitati p̄fitebunt in eternū:
vt ex nulla pte se lateat: nullo in se existēte
cui⁹ aliqd lateat.

Explicit Tract. de ps. XLIII.
Incipit Tract. de ps. XLV.

Præfatio.

Iam caritati v̄re quedā sicut notis
suma loq̄mur: in quib⁹ imorari nō
debem⁹: qz ea q̄ scitis breuiter cō-
memorari debēt: filios chore nos intelliga-
m⁹. Cōmemoro. n. vos sciētes chore int̄p-
tari caluitiū: dñm qz n̄m significare: q̄ i cal-
uarie loco crucifix⁹ adduxit multos: tanq̄
illud granū qd nisi mortificatū esset solū re-
maneret: z eos q̄ adducti sūt appellatos fi-
lios chore. Hoc in mysterio. Ceterū fuerit
nescio q̄ filij chore illo tpe qm̄ ista cantabā-
tur: sed spūs nos viuificare debet: nō litte-
ra velare. Hos q̄ intelligamus: z videte si
ea q̄ sequūtur: id est q̄ habet psalmi ipse cō-
textus p̄gruūt nobis: z inuenim⁹ hic nos:
si tñ inheream⁹ mēbris ei⁹: cui⁹ corpis in ce-
lo caput est: ex illa passione ascendens: vt
eos q̄ in hūilitate iacebāt: secū in vbertate
adducat: fructū ferētes in tolerantia. Bic-
tū est aut̄: **In finē p̄ occultis p̄ filijs
chore: psalm⁹.** Occultū est q̄: si ille ipse
qui in caluarie loco crucifix⁹ est: nostis qz
velū discissit: vt templi secreta patefcerēt:
p̄inde q̄a crux dñi nostri clavis fuit: q̄
clausa aperirent: credam⁹ affuturū eū no-
bis: vt ista occulta reuelent. In finē qd̄ ha-
bet: semp̄ christū intelligere debemus. Fi-
nis em̄ legis christus ad iusticiā omni cre-
dētī. Finis aut̄ dicit: nō qz cōsumit: sed q̄a
p̄fecit. Nā z finitū cibū dicim⁹ qui mādu-
cabatur: z finitā tunicā que terebat: Illud
ad cōsumptionē: hoc ad p̄fectionē. Quia
ergo vltra quo tendam⁹ nō habem⁹ cū ad
christū puenerim⁹: ipse cursus nostri finis
dicit. Nec putare debem⁹: qz cū ad illū p̄-
uenerim⁹: aliquo amplius debemus niti:
vt z ad patrē pueniamus. Hoc em̄ puta-
uit z philipp⁹ cū ei dixit: Dñe ostēde nob̄
patrē: z sufficit nobis. Cū dicit: sufficit no-
bis: finē q̄rit facietat̄ z p̄fectiōis. Et ille tā-
to inqt̄ tpe vobiscū sum: z nō cognouistis
me: philippe: q̄ videt me videt z patrē.
In illo q̄ habem⁹ p̄rem: qz ip̄e in p̄re: z p̄

in ip̄o: z ip̄e z p̄r vnū sūt. Quid igit̄ hic ad-
monet: z qd̄ cātat: Ubi vocē n̄rāz agnosce-
debemus. Si tamē huius vocis affectum
habemus.

Expositio psalmi.

Deus noster refugium z virt⁹:
Sunt quedā refugia vbi nō ē vir-
tus: quo quisq; cū fugerit: magis
infirmat q̄ cōfirmet. Cōfugis (verbi gr̄a)
ad aliquē in seculo magnus: vt facias tibi
potentē amicū: refugium tibi videt. Tāta tñ
hui⁹ seculi incerta sūt: z ita potētū rume q̄
tidiane crebrescūt: vt cū ad tale refugium cō-
fugens: plus ibi timere icipias. Antea. n.
cause tue tñ timebas: cū vero ad talē refu-
geris z de illo timebis. Adulti em̄ cū ad ta-
lia refugia cōfugissent: cadētib⁹ illis ad q̄s
cōfugerūt: z ipsi quesiti sunt. Quos nemo
q̄reret: si nō ad talia p̄fugissent. Nō est re-
fugium nostrū tale: s̄ refugium n̄m virt⁹ ē. Cū
illuc cōfugerim⁹: firmi erimus. **Adiutor
in tribulationib⁹ q̄ inuenerut nos
nimis.** Adulte sūt tribulationes: z in om-
ni tribulatiōe ad deū p̄fugiendū est: Siue
sit tribulatio in re familiari: siue sit in salute
corpis: siue d̄ piculo carissimoz: siue d̄ aliq̄
re ad hui⁹ vite sustētaculū necessaria: oino
aliud refugium nō debet eē hōi christiāo q̄
saluator ei⁹: q̄ de⁹ eius: q̄ cū fugerit fortis
sit. Nō em̄ in se fortis erit: aut sibi ip̄e fortitu-
do erit: s̄ ille illi fortitudo erit: q̄ refugium ei⁹
fact⁹ est. Ceterū carissimi inter oēs tribu-
lationes hūane anime: nulla ē maior tribu-
latio q̄ p̄scientia delictoz. Nāq; si ibi vul-
nus nō sit: sanūq; sit intus hōis qd̄ p̄scien-
tia vocat: vbi cūq; alibi passus fuerit tribu-
latiōes illuc p̄fugiet: z ibi inueniet deū. Si
aut̄ ibi req̄es nō est p̄pter abūdantiā iniq̄ta-
tis: qm̄ z ibi de⁹ n̄ ē: qd̄ factur⁹ ē hō: Quo
p̄fugiet cū ceperit pati tribulatiōes: Fugi-
et ab agro in ciuitatē: a publico in domū:
a domo in cubiculū: z sequit̄ tribulatio: a
cubiculo iā q̄ fugiat nō h̄z nisi in interi⁹ cu-
bile suū. Porro si ibi tumult⁹ ē: si sum⁹ ini-
q̄tat̄: si flāma scelerū: nō illuc pōt p̄fugere.
Bellit̄ em̄ inde: z cū inde pellit̄ a seip̄o pel-
lit̄. Et ecce hostē suū inuenit: q̄ fugerat: seip̄-
sum quo fugiturus ē: Quocūq; fugerit se
talē trahit post se: z quocūq; talē traxerit:
se cruciat: sed a seip̄o sunt tribulationes q̄
inueniunt hominem nimis. Acerbiores
eniz nō sunt. Tanto nō sunt acerbiores:
quāto nō sunt interiores. Tūdet̄ carissimi
cū ligna deasciuntur a fabis: z probātur:

aliqui in superficie: videt quasi lesa et putrida. Faber autem inspicit tanquam medullam interiori ligni: et si sana interior ligna cognoverit: permittit ea in edificio duratura: nec valde erit de superficie lesa sollicitus: quoniam id quod interiorem est sanum renunciat. Porro hominis interiori conscientia non inuenitur. Quid igitur prodest si quod est exterius sanum est: et putrefacta est medulla conscientie? Arte iste et vehementes oratio: et sicut psalmus ipse ait: nimie tribulationes sunt: tamen et in his adiutor factus est dominus dimittendo peccata. Iniquorum enim conscientias non sanat: nisi indulgentia. Si enim magnas tribulationes habere se dicit debitor filii: possessus et intuens angustias rei familiaris sue: cum se videt non posse esse solvendum propter imminentes omni anno copulsores: tribulationes magnas se pati dicit: nec unquam respirat nisi in spe indulgentie rerum terrenarum. Quantomagis debitor penam de abundantia delictorum: quoniam reddet quod dicitur de mala conscientia: quoniam si reddiderit ipse perit. Hoc enim debuit reddere: penas luere est. Restat ergo ut de ipsius indulgentia securi esse possimus: si tamen accepta indulgentia non rursus ad debita strabeda redeamus. Isti ergo filii chore fortasse intelligunt esse illi: quibus locutus est Petrus in actibus apostolorum: cum intempe facti essent ad mirabilia aduentus spiritus sancti: cum omnes in quos venerat linguis omnium loquerentur. Annunciauit enim illi christum. Qui cum tanta potuisset mittendo spiritum sanctum: ille quem ipsi crucifixerat manibus suis: cogitantes quod contempnibilis esset: cum ab eis occiderent: quod altus et excelsus apud deum factus esset: quod spiritu sancto idiotas impleveret: et linguas infantium faceret disertas: compuncti corde: dixerunt: Quid faciemus? Iste erant nimie tribulationes que illos inuenerant. Non enim ipsi inuenerunt peccata sua: sed inuenta in eis sunt commemoratio apostolorum: Non inuenerunt illos tribulationes: non ipsi inuenerunt tribulationes. Nam quoniam sine alicuius admonitione ipse homo considerat factum suum: et rogat deum: quid dicit: Tribulationem et dolorem inueni: et nomen domini inuocaui. Alia est ergo tribulatio quam tu inuenis: alia que te inuenit. In utraque tamen siue que te inuenit: siue quam tu inuenis: ille rogandus est que est adiutor in tribulationibus. Nam et ille cum inueniret hoc dixit: Et nomen domini inuocaui. Et hi in tribulationibus a quibus se inuentos esse dixerunt: hoc dixerunt: Beatus noster refugium et virtus: adiutor in tribulationibus: que inuenerunt nos nimis. Sed quoniam adiutor factus est: vni fac-

tus est: Compuncti inquit corde dixerunt: quid faciemus? Tanquam magna desperatio: Ille tantus est quem nos occidimus: nos vbi erimus? Et Petrus: Agite penitentiam: et baptizet unusquisque vestrum in nomine domini nostri Iesu christi: et dimittunt vobis peccata vestra. Nichil enim hoc peccato grauius cogitare potuerit. Quid grauius peccatori egro: quam medici interfectio: Quid grauius potest eger facere: quam si medicum suum occidat: Quis hoc dimittit: quod non dimittitur: Ab illo ergo cui dictum est: refugium et virtus: acceperunt magnam securitatem: Baptizetur unusquisque vestrum in nomine domini nostri Iesu christi. In illius nomine quem occidistis baptizamini: et dimittunt vobis peccata vestra. Medicum vel postea cognouistis: iam securi bibite sanguinem quem sudistis. Benigne accepta tanta securitate: quod dicunt. Propterea non timebimus dum conturbabit terra: Paulo autem solliciti: subito securi: ex tribulationibus nimis in magna tranquillitate positi sunt. Dormiebat enim christus: iam turbabant: excitatus est christus: sic modo audiui in euangelio: impauit vetus et queuerunt: quoniam christus in cuiuscumque corde per fidem non est: significatum est nobis: quoniam eius cor tanquam nauis in huius seculi tempestate turbatur. Qui fidem suam obliuiscitur: tanquam christo dormiente turbatur: excitato autem christo fit tranquillitas. Benigne et ipse dominus quod ait: Ubi est fides vestra: Excitatus christus excitauit fidem: ut quod in nauis factum erat fieret in cordibus eorum. Adiutor. n. in tribulationibus: que inuenit nos nimis: id egit ut esset ibi tranquillitas magna. Videte ipsam tranquillitatem. Propterea non timebimus: cum conturbabit terra. Et transferent motes in cor maris. Tunc non timebimus. Queramus motes translatos: et si inuenire potuerimus: manifestum est quia ipsa est securitas nostra. Bomunus quippe dixit discipulis: Si habueritis fidem sicut granum sinapis: dicetis monti huic: tollere et mittere in mare: et fiet. Forte monti huic de seipso dixit. Victus est enim mons. Erit in nouissimis temporibus manifestus mons domini. Sed iste mons super alios montes collocatus est: quoniam et apostoli montes portantes montem hunc. Ideo sequitur: Erit in nouissimis temporibus manifestus mons domini: preparatus in cacumine montium. Transcendit ergo cacumine montium omnium: et in cacumine omnium montium collocatus est: quoniam montes sunt annunciantes montem. Adhuc autem significat hoc seculum: in cuius maris comparatione tanquam

in xpm: vt fiat ciuis ciuitatis dei. **De^o i medio ei⁹: non comouebis.** Scuiat mare: coturbent motes: de^o in medio ei⁹ no comouebis. Quid e in medio ei⁹: tanq³ de us in vno loco stet: z circudent eu qui cre dit in eu: Ergo ambis loco de^o: z lata sunt q circudat. In angusto est q circudat: Ab sit. Nihil tale cogitatis de deo q nullo capi tur loco: cui sedes e psciencia pioy. Et ita se des dei est in cordib⁹ hoim: vt si ho cecide rit a deo: de^o in se maneat no qsi cadat: no inueniedo vbi sit. Ad agis em te subleuat vt in illo sis: q in te incubit: vt si te subdu xeris cadat. Ille si se subdixerit cades tu: tu te si subdixerit no cadit ille. Quid g e de^o i medio ei⁹: Hoc significat qd equ⁹ e oib⁹ deus: et psonas no accipit. Quo em illud qd in medio est paria hz spacia ad oes fi nes: ita de^o medi⁹ esse dicit eqliter oib⁹ co sulens. Deus in medio eius no comoue bit. Un no comouebis: Quia in medio ei us de^o. **Adiuuabit ea de^o vultu suo.** Ille est adiutor in tribulatioib⁹: q inueni rit nos nimis. Adiuuabit ea deus vultu suo. Quid est vultu suo: Bemonstratione sua. Quo se demostat de^o: vt vultu ei⁹ vi deamus: Ia comemoro: didicistis pfen tem deu: didicimus p opa. Qu ab illo ali qd adiutorij accipim⁹: ita vt oino no dubi temus a dno nobis esse pcessum: vult⁹ dei nobiscu est. Adiuuabit ea deus vultu suo. **Coturbate sunt getes:** Et quo co turbate: Et quid coturbate: Et deiceret ciuitate dei: in cui⁹ medio ei⁹ de^o: Et euer terent tabernaculu sanctificatu: qd adiu uat de^o vultu suo: Non. Sed ia salubriter pturbate sut getes. Quid em sequit: **Et inclinata sunt regna:** Inclinata inqt sunt regna: iam no erecta vt supbirent: sed inclinata vt adorēt. Qu inclinata sunt reg na: Qu factu est: qd pdictu est in alio psal mo: Adorabut eu omnes reges terre: oes getes seruiet ei. Que res fecit: vt inclinare tur regna: Que res: Audi. **Bedit voce sua altissimus z mota est terra.** Ar repticij idoloru tanq³ ranede paludib⁹ p sonabāt: tato tumultuosi⁹ quanto sordidi⁹ ex delictoz ceno. Et qd strepit⁹ ranaz ad tonitrua nubiu: Inde em dedit voce suaz altissim⁹: z mota est terra. Tonuit de nubi bus suis. Que sut nubes ei⁹: Apli eius: p dicatores ei⁹: de quib⁹ intonabat pcepti: coruscabat miraculis. Ipsi nubes q z mo tes. Montes ppter altitudinē z firmitatē:

nubes ppter pluuiā z vbertatē. Irrigauē rit em terrā nubes iste: de quib⁹ dictu est: **Bedit voce altissimus z mota est terra.** Be his em nubib⁹ minaf cuidaz vinee sterili: vñ trāslati sunt motes in cor maris. Adan dabo inqt nubib⁹ meis: ne pluant sup eaz ibre. Hoc impletu e i eo qd comemoraui⁹ qñ trāslati sut motes i cor maris: qñ dictu est: **Ad vos missi eram⁹: s qz respusit ver bu dei: ibimus ad gentes.** Impletu est: mā dabo nubib⁹ meis: ne pluāt sup eā imbrē. Veniq³ ipa gens iudea mō sic remāsit: tā q vellus siccu in area. Itā z hoc nostis co tigisse in quodaz miraclo: Area sicca erat: vellus solū mādēbat: s pluuiā in vellē non apparebat. Sic z sacramētū noui testamē ti nō apparebat in gente iudeoz. Qu illic notat vellus: ibi hoc velatū erat sacramē tū in vellere: in area vō: id e in oib⁹ gentib⁹ vbi ptz euāgelū christi: pluuiā māifesta e: nuda e grā christi: nō em tegit velamēto. Et aut exiret inde pluuiā: expssū est vell⁹. Per pssurā em a se excluderūt christū: z do min⁹ iā de nubib⁹ suis cōpluit areā: vellus siccu remansit. Inde g dedit voce suā altis simus de istis nubib⁹: per quā voce regna inclinarent z adorēt. **Dñs virtutuz nobiscu: susceptoz noster deus Ja cob.** Itō qcunq³ hō: nō ptās qlibet: nō de niq³ angel⁹: nō aliq³ creatura: siue frena siue celestis: sed dñs virtutū nobiscu susceptoz n⁹ de^o Jacob. Qui misit angelos: venit p⁹ angelos: venit vt ei seruiret āgel: venit vt hoies faceret eqles āgel. Ad agna grā. Si de^o p nobis: qd ptra nos: Dñs virtutū no biscu. Quis: Dñs virtutū nobiscu. Si de us p nobis inq³: qd ptra nos: Qui p pno fi lio nō pcepit: s p nobis oibus tradidit illū. Quō nō z cū illo oia nobis donauit: Er go securi sum⁹: in trāqllitate cordis nutria m⁹ bonā psciam de pane dñi. Dñs vtutū nobiscu: susceptoz n⁹ de^o Jacob. Quāta cūq³ sit ifirmitas tua: vide qd te suscipiat. Egrotat nescio qd: adhibet medic⁹: suscep tū suū dicit medic⁹ egrotū. Quis eū susce pit: Ad agna spes salutis: magnus medi cus eū suscepit. Quis medicus: Omnis medicus preter illū homo e. Quis medic⁹ q venit ad infirmū: alia die infirmari pōt pter illū. Susceptor n⁹ de^o Jacob. Fac te infantē paruulū oino: qles a parētib⁹ susci piunt. Qui. n. n. n. suscipiūt exponūtur: qui suscipiuntur nutriūtur. Putas ne sic te sus cipit deus: quomō infantē te suscipit ma

Alia fra. mane vlticio

Alia fra. nō habet.

impietatis arma remanebunt: necesse est ut oia cōfringantur: cōterant: cōburant: remaneas inermis: nō habēs vllū adiutorū tuū: et q̄sto maḡ infirmus es: nulla tua arma habēs: tantomagis te suscipit: de q̄ dictum est: Susceptor noster deus Jacob. Valebas enī quasi per te: p̄turbaris in te. Perde arma q̄b̄ p̄sumebas: audi dñm dicentem: Sufficit tibi gratia mea. **Bic** et tu: q̄si infirmor: tunc potens sū. **Apli** vox est. Oia arma sua p̄diderat tāq̄ fortitudinis sue: qui dicebat: Ego aut̄ nō gloriabor: nisi in infirmitatib̄ meis. velut si diceret: nō curro aduersus deū in crassa ceruice scuti mei: qui pus fui blasphemus: et p̄secutor: et iniuriusus: sed iō misericordiam p̄secut̄ suz: ut in me oñderet christ̄ Iesus oēm longanimitatē in eos qui credituri sūt illi in vitam eternā. Auferēs bella vsq̄ ad fines terre. Quando autē nos dñs suscipit: nūquid inermes dimittit: Armat nos: sed alijs armis euāgelicis veritatis: p̄tinentie: salutis spei: fidei: caritat̄. **Hec** arma habebimus: s̄nō a nobis. Arma aut̄ q̄ a nobis habuimus arserūt: si tñ igne illo sp̄s sancti accessimus. Et scuta cōburet igni. Quid postea in te eē cupiebas: **Infirmū** te fecit de⁹: ut fortē te faceret de se: q̄ infirmabaris de te. Quid t̄ sequit̄? **Vacate:** Ad quare: **Et videte qm̄ ego suz de⁹:** **Hoc** ē nō vos: sed ego sū deus: ego creau: ego re-creo: ego formau: ego reformo: ego feci: ego reficio. Si n̄ potuisti facē te: quō potes reficere te: **Hoc** nō videt tumultus p̄tentiosus animi hūani: cui tumultui p̄tentioso dicit̄: vacate: id est rep̄nite aios v̄fos a cōtradictionib̄. **Molite** argumētari tanq̄ armari p̄tra deū: alioq̄n viuūt arma nōdū illo igne cōbusta. Si aut̄ cōbusta sūt: vacate: q̄ nō habetis vñ pugnet̄. Si aut̄ vacaueritis in vobis: et a me p̄terit̄ oia: q̄ p̄mo de vobis p̄sumebatis: vacate et videbitis qm̄ ego sum de⁹. **Exaltabor in gentibus: et exaltabor in terra.** **Paulo** aut̄ dixerā terre noīe significari gentē iudeor: maris noīe ceteras gētēs. **Trāslati** sūt mōtes in corde mar: p̄turbati sūt gētēs: inclinata sūt regna: dedit vocē suā altissimus: et mota ē terra. **Dñs** virtutū nobiscū susceptor noster deus Jacob. **Facta** sūt miracula in gētib̄: implet̄ fides gētū: ardēt arma p̄sumptiōis hūane. **Clacat** in trāquillitate cordis: ut cognoscatur auctor deus omnium munex suorū. **Et** post istā

clarificationē: nūquid deserit et plebē iudeorū: de qua dicit **Aplūs:** **Bico** enī vobis: ut nō sitis vobis sapiētes: q̄ cecitas ex p̄te israel facta est: donec plenitudo gentiū intraret: id ē mōtes huc trāsserēt: nubes h̄ pluerent: hic dñs tonitruo suo regna inclinarēt: donec plenitudo gentiū intraret: **Et** q̄d postea: **Et** sic omnis israel salu⁹ fieret. **Ideo** et hic ipm̄ ordinē seruans: exaltabor inquit in gentib̄ et exaltabor in terra: id est et in mari et in terra. **Utinā** omnes dicāt q̄d sequitur. **Dñs** virtutū nobiscū: susceptor noster deus Jacob.

Explicit Tract. de ps. XLV.

Incipit. Tract. de ps. XLVI.

Prefatio.

Dominus de⁹ noster fidē in qua viuimus: et ex qua viuimus: p̄ libros suos scripturas sanctas multipliciter nobis varieq̄ diffudit: sacramēta qui dē verborū varians: fidē tamē vnā cōmēdans. **Una** enī eadēq̄ res: ideo mult̄ modis dicit̄: ut mō ip̄o dicēdi p̄pter fastidiūz variet̄: sed p̄pter p̄cordiā vnā teneat̄. **Ita** q̄ i hoc psalmo quē cātātū audiui⁹: cui cantādo respondi⁹: ea sum⁹ dicturi que nostis: et tamē fortassis aliquā adiuuātē et donātē dñi suauitatē allaturi sumus vob: quādo ea que alibi et alibi noueratis: etiam cōmoniti ruminatis. **Hā** et ipsa ruminatiōe in qua significat de⁹ mūda aialia: hoc voluit insinuare: q̄ oīs homo q̄d audit sic debet in cor mittere: ut nō piger sit: postea inde cogitare: ut quādo audit sit simul māducanti: cum autē audita in memoriā reuocat: et cogitatiōe dulcissima recolit: fiat similis ruminātī. **Alio** ergo mō eadē dicitur: et faciunt nos dulciter cogitare que nouimus: et eadē ipsa libenter audire: q̄ modus dicēdi variatur: et res antiqua ip̄o modo dicēdi renouat̄.

Titulus psalmi sic se h̄z. **In finem p̄ filijs chore: psalm⁹ ipsi David.**

Hilios istos chore habēt tituli psalmorum etiā alij nōnulli: et indicāt dulce mysteriū: **Insinuāt** magnū sacramētū: vbi et nos ipsos libenter intellegamus: et agnoscamus in titulo nos qui audimus et legimus: tanq̄ speculo proposito qui sumus ituemur **Filij** chore qui sunt: **Fuit** homo quidam chore nomine: sic enim vocabatur aliquis homo. **Uerū** tamē cum legūtur que scripta sunt: et inuenitur sermo diuinus loqui ad quosdā qui